

יבמות יט

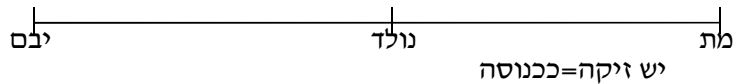
משנה. שני אחים ומת אחד מהן, ויבם השני את אשת אחיו, ואח"כ נולד להן אח ומת - הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, והשניה - משום צרתה. עשה בה מאמר ומת - השניה חולצת ולא מתייבמת. ר"ש אומר: מייבם לאיזו מהן שירצה, או חולץ לאיזו מהן שירצה.

דעה 1 בהבנת ר' שמעון: אמר רבי אושעיא: חלוק היה ר"ש אף בראשונה. ממאי? מדקתני משנה יתירה בבא דרישא, למאן קתני לה?

<p>אלא לאו לר"ש איצטריך ותנא רישא להודיעך כחו דר"ש, ותנא סיפא להודיעך כחן דרבנן, ובדין הוא דנפלוג ר"ש ברישא, אלא נטר להו לרבנן עד דמסיימו למילתייהו, והדר פליג עלייהו</p>	<p>אילימא לרבנן, השתא יבם ולבסוף נולד, דכי אשכחה בהתירא אשכחה - אסרי רבנן, נולד ואח"כ יבם מיבעיא?</p>
---	---

קושי על הבנה זו ברי' שמעון: אלא אשת אחיו שלא היה בעולמו לר"ש היכי משכחת לה? תירוץ: בחד אחא, ומית ונולד לו אח; אי נמי בתרי, (והאח השני) ולא יבם ולא מית.

עוד קושי על הבנה זו: בשלמא יבם ואח"כ נולד, כי אשכחה - בהתירא אשכחה, אלא נולד ואח"כ יבם מאי טעמא? תירוץ: קסבר: יש זיקה, וזיקה ככנוסה דמיא.

קושי על ר' אושעיא: מתקיף לה רב יוסף: השתא זיקה ומאמר, מספקא ליה לר"ש אי ככנוסה דמיא אי לאו ככנוסה דמיא, זיקה לחודה מיבעיא? **הבאת המקרה שמתוכו הקשה רב יוסף:** דתנן: **שלשה אחין נשואין שלש נשים נכריות, ומת אחד מהם, ועשה בה שני מאמר ומת - הרי אלו חולצות ולא מתייבמות, שנאמר: (דברים כ"ה) ואת אחך אהב... יבמה יבא עליה, מי שעליה זיקת יבם אחד, ולא שעליה זיקת שני יבמין; רבי שמעון אומר: מייבם לאיזהו מהן שירצה וחולץ לשניה;**

<p>יבומי תרוייהו לא, דדלמא יש זיקה, והוו שני יבמות הבאות מבית אחד,</p>	<p>יבומי חדא ואיפטור אידך לא, דדלמא אין זיקה ככנוסה והוו שתי יבמות הבאות משני בתים,</p>
--	---

↓

אולי מאמר ≠ נישואין

↓

אולי מאמר = נישואין

אלמא מספקא ליה!

הבאת תירוץ אפשרי: וכי תימא, יש סיבה אחרת לגמרי להסביר למה ר' שמעון אמר דין זה - מדאורייתא ה"נ דמייבמא חדא ומפטרא חדא, ומדרבנן הוא דאסור, גזירה משום שמה יאמרו בי יבמות הבאות משני בתים, חדא מייבמא ואידך מיפטרא בולא כלום דחייית התירוץ: והא טעמא דר"ש משום מאמר ולא מאמר הוא; דתניא, **אמר להם רבי שמעון לחכמים: אם מאמרו של שני מאמר - אשת שני הוא בועל, ואם מאמרו של שני אינו מאמר - אשת ראשון הוא בועל.**

תירוץ אחר: אמר ליה אביי: ולא שני לך בין זיקת יבם אחד לזיקת שני יבמים?

ר' שמעון - באח אחד	ר' שמעון - בשני אחים
זיקה=כנוסה	ספק אם זיקה+מאמר ככנוסה או לא

דחיית התירוץ: ומי שני ליה לר"ש? והתניא, כלל אר"ש: כל שהלידה קודמת לנשואין - לא חולצת ולא מתייבמת, נשואין קודם ללידה - או חולצת או מתייבמת; מאי לאו ביבם אחד, וקתני: לא חולצת ולא מתייבמת! תירוץ לדחייה: לא, בשני יבמים.

קושי על התירוץ: אבל ביבם אחד מאי? הכי נמי או חולצת או מתייבמת, אי הכי, אדתני: נשואין קודמין ללידה - או חולצת או מתייבמת, ליפלוג וליתני בדידה: בד"א - בשני יבמים, אבל ביבם אחד - או חולצת או מתייבמת!
תירוץ: כולה בשני יבמין קמיירי.

דחיית התירוץ: ואלא מאי כללא?

עוד קושי על ר' אושעיא: ועוד מתיב רב אושעיא: ג' אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות או אשה ובתה או אשה ובת אשה ובת בנה - הרי אלו חולצות ולא מתייבמות, ור"ש פוטר; ואי ס"ד קסבר ר"ש זיקה ככנוסה דמיא, לייבם לקמייתא ותיפטר אידך! **תירוץ**: אמר רב עמרם: מאי פוטר? נמי פוטר בשניה.

קושי: והתניא: ר"ש פוטר בשתייהן!

תירוץ: אמר רבא: שניה שבזוג זה והשניה שבזוג זה.

קושי: קא טעי רבא בארבעה זוגי?

• חדא, דאו או קתני!

• ועוד, ר' שמעון פוטר בארבעתן מיבעי ליה!

• ועוד תניא: ר"ש פוטר בשתייהן מן החליצה ומן הייבום, שנא': (ויקרא י"ח) *ואשה כל אחותה כל תקח לזונה*, בשעה שנעשו צרות זו לזו

- לא יהא לך ליקוחין אפי' באחת מהן!

תירוץ: אלא אמר רב אשי: אי דנפול בזה אחר זה הכי נמי, הכא במאי עסקין - דנפול בבת אחת, ורבי שמעון סבר לה כרבי יוסי הגלילי, דאמר: אפשר לצמצם.

דעה 2 בהבנת ר' שמעון: רב פפא אמר: בייבם ואח"כ נולד - פליג ר"ש, בנולד ואח"כ ייבם - לא פליג, ותרווייהו לרבנן איצטריך, ולא זו אף זו קתני.

ברייתא לחזק: תניא כוותיה דרב פפא ותיובתא דר' אושעיא:

כנסה ונולד לו אח ואח"כ מת - שתיהן פטורות מן החליצה ומן הייבום, דברי ר"מ; ור' שמעון אומר: הואיל ובא ומצאה בהיתר, ולא עמדה עליו שעה אחת באיסור - מייבם לאיזו מהן שירצה, או חולץ לאיזו מהן שירצה; הסבר החיזוק: הא בבא דסיפא למאן קתני לה?

אילימא לר' מאיר קתני לה, אלא לאו רבי שמעון, ובייבם ואח"כ נולד - פליג, מכדי לא שני ליה לרבי מאיר בין ייבם ואח"כ נולד בנולד ואחר כך ייבם - לא פליג בין נולד ואח"כ ייבם, לערביניהו ולתניניהו!

שאלה על מקרה אחר בברייתא: אמר מר: עמד השני לעשות מאמר ביבמתו, ולא הספיק לעשות מאמר ביבמתו עד שנולד לו אח, ומת - ראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, ושניה - או חולצת או מתייבמת. מאי עמד ומאי לא הספיק? אי עבד עבד, ואי לא עבד לא עבד! **תשובה**: אלא, עמד - מדעתה, ולא הספיק - מדעתה אלא בעל כרחא, ודלא כרבי, דתניא: העושה מאמר ביבמתו שלא מדעתה, ר' אומר: קנה וחכ"א: לא קנה.

רבי	תנא קמא	האם מאמר קונה בעד כרחה הטעם
כן	לא	
גמר מביאה דיבמה, מה ביאה דיבמה בעל כרחה, אף קדושין דיבמה בעל כרחה	גמרי מקדושין דעלמא, מה קדושין דעלמא מדעתה, אף קדושין דיבמה מדעתה	
מילי דיבמה ממילי דיבמה הוה ליה למילף	מילי דקדושין ממילי דקדושין הוה ליה למילף	מה עומד בבסיס למחלוקת

